

„PERPETUUM MOBILE“ – Centar za razvoj mladih i zajednice
Banja Luka

IZVJEŠTAJ ZA 2011.

Banja Luka, 1. februar 2012.

Realizovani projekti u 2011.:

1. Akademija za političke lidere/ke
2. Studijsko putovanje u Njemačku - za omladinske lidere iz BiH
3. Mladići kao saveznici u prevenciji nasilja i konflikata na zapadnom Balkanu
4. Standardizacija rada omladinskih centara u BiH
5. Nama je STALO! Da napravimo promjenu
6. Projekat Ministar na jedan dan
7. ISO 9001:2008 u NVO”
8. Ugošćavanje medjunarodnih volontera
9. Istraživanja
10. Treninzi i konsultacije
11. Kampovi i drugi regionalni susreti
12. Učeše u kolaliciji 10 NVO za Banju Luku „Re: akcija“
13. Promocija dokumentarnog filma „Budi muško, reci ne nasilju“

Programi i projekti su podržani od:

- Care International/Ministarstvo vanjskih poslova Norveške
- GIZ – omladinski projekt
- Američka ambasada u BiH
- UNIFEM/UNDP
- MitOst
- Opština Vlasenica
- Doprinos korisnika programa
- Rotary club Wolfratshausen Isartal
- Rotary club Banja Luka
- Ministarstvo porodice i sporta u Vladi Republike Srpske

Partneri:

- Ministarstvo vanjskih poslova Belgije/Valonija i „BIJ“
- Narodna skupština Republike Srpske
- OSCE
- Centar za promociju civilnog društva
- Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske
- Gradsко pozoriште Jazavac
- Omladinski savjet Banje Luka
- Omladinski savjet Republike Srpske
- OKC, Banja Luka
- NVO Zdravo da ste, Banja Luka
- Gender centar Vlade Republike Srpske

AKADEMIJA ZA POLITIČKE LIDERE/KE U BIH – 2011

Projekat Akademija za političke lidere/ke ima za cilj da obuči mlade aktiviste iz političkih partija i da stvori novu generaciju političara koji će saradivati u cilju unapređenja njihovih zajednica i društva u cjelini. Akademija za političke lidere/ke u BiH je naminjenja aktivnim članovima političkih partija, starosti između 18 i 27 godina koji imaju preporuku i podršku glavnog odbora i omladinskih struktura stranke za aktivno učešće na Akademiji.

Program Akademije za političke lidere/ke traje **jednu godinu** i uključuje 25 polaznika/ca. U dosadašnjih **pet** generacija „Akademija za političke lidere/ke u BiH“ (2007-2011.): učestvovalo je **113 mladih predstavnika/ica (M 61, Ž 52)** iz **21** političke partije, iz **28 gradova** u BiH (RS 14, FBiH 13 i DB 1), Kroz **više od 70 različitih tema** imali su priliku da čuju i rade, sa **71 predavačem** iz BiH, Srbije, Hrvatske i EU.

Generacija Akademije za političke lidere/ke u BiH 2011. je okupila **18 polaznika/ica** od kojih je njih **14 uspješno završilo** program obuke i dobilo certifikat Akademije. Tokom **5 modula** (Mediji, zalaganje i liderstvo; Mladi u diplomatiji i evropske integracije; Ljudska prava u BiH i rješavanje sukoba; Mladi u BiH – regionalna saradnja mladih) obrađeno je **34 različitih teme**, koje su doprinijele informisanju, obuci i mijenjanju svijesti mladih političara,

učesnika Akademije. I ova generacija je pokazala spremnost na konkretnu saradnju izmedju mladih različitih političkih partija kroz izradu **seminarskih radova, kojih je bilo 24**, i naročito u praktičnim radovima, gdje je ostvarena saradnja “nespojivih” političkih partija.

Ceremonijalni dio je okupio preko **120 gostiju** iz vladinog i nevladinog sektora, predstavnike univerzitetskih institucija, medija i drugih, sa kojima je dogovorena saradnja tokom implementacije Akademije u 2011.

Akademija je podržana od strane Američke ambasade u BiH te doprinosom polaznika akademije. Prijatelji Akademije podržavaju njen rad i daju svoje doprinose u stvaranju jedne nove i moderene generacije političara.

Akademija u brojkama u 2011.:

- 14 polaznika, koji su certifikovani
- 7 političkih partija,
- 9 gradova u BiH,
- 36 predavača iz BiH, Srbije, Hrvatske i EU
- 34 obrađenih tema
- 11 praktičnih radova
- 13 seminarskih radova
- Hiljade pređenih kilometara

Ove godine Akademija je realizovana u saradnji sa Narodnom skupštinom Republike Srpske (NSRS) u kojoj su se realizovali moduli akademoje (tri) te praksa akademaca u obliku prisustva sjednicama Odbora i klubova poslanika.

Sa NSRS je 17.3.2011. potpisana Protokol o saranji.

STUDIJSKA PUTOVANJA I KAMPOVI

Perpetuum Mobile – Centar za razvoj mladih i zajednice je i ove godine organizovao, već **tradicionalnu petu po redu**, studijsku posjetu omladinskih lidera/ki Bavarskoj (Njemačka). Ova studijska posjeta je organizovana krajem jula 2011. godine uz pomoć i podršku Rotary Kluba Wolfratshausen- Isartal, Njemačkog društva za internacionalnu saradnju (GiZ) i Rotary Kluba Banja Luka.

Na studijskoj posjeti je ucestvovalo **16 omladinskih lidera/ki** starosti od 15 do 24 godine iz **6 gradova u BiH** (Banja Luka, Laktasi, Gračanica, Bijeljina, Milići i Tesanj). Cilj studijskog putovanja u trajanju od sedam dana jeste upoznavanje metoda rada omladinskih centara u Njemačkoj, jačanje omladinskog liderstva i doprinos međunarodnoj saradnji.

Prijem kod gradonačelnika grada Wolfratshausen

Program studijske posete je realizovan u gradu **Koenigsdorf-u (Bavarska)**, regionalni omladinski trening centar, gdje su mladi bili smješteni i slušali neka od predavanja te u lokalnim zajednicama minhenske oblasti gdje su mladi posjetili omladinske organizacije i strukture i imali priliku da vide modele i metode direktnog rada sa mladima.

Učesnike je, tokom njihovog boravka u Keonigsdorf-u, posjetila delegacija Ministarstva porodice, omladine i sporta iz Vlade Republike Srpske i predstavnik federalnog parlamenta.

Timski rad - „Ropes course“

Tokom proteklih pet godina (2007-2011.), 105 omladinskih lidera iz 24 grada u BiH je učestvovalo u ovom programu.

MLADIĆI KAO SAVEZNICI U PREVENCICI NASILJA I KONFLIKATA NA ZAPADNOM BALKANU

Projekat “Mladići kao saveznici u prevenciji nasilja i konflikata na zapadnom Balkanu” je započeo u 2006. godini i usmjeren je na podizanje svijesti javnosti o postojanju nasilja zasnovanog na polu. Paralelno sa informisanjem javnosti i istraživanjem stepena nasilja, provode se edukativni programi za organizacije iz **Banje Luke, Mostara, Sarajeva, Beograda, Prokuplja Zagreba, Kosovske Mitrovice i Prištine.**

“Perpetuum mobile” – centar za razvoj mladih i zajednice Banja Luka je nosilac aktivnosti projekta za Banjalučku regiju. U 2011. godini su održani treninzi i sastanci za ključne članove tima koji su imali za cilj dodatno osposobljavanje za bavljenje pitanjima vršnjačkog nasilja, odnosa između polova, rodnih stereotipa, kao i dva omladinska foruma koja su okupila mladiće iz četiri zemlje iz regiona koje su partneri u projektu.

Sprovodi se i **istraživanje IMAGES** (International Men and Gender Equality Survey) koje je kvantitativna studija o muškarcima i rodoj ravnopravnosti. Istraživanje se srovodilo u Brazilu, Meksiku, Indiji, Južnoafričkoj Republici, Čileu, Velikoj Britaniji, Norveškoj, Indiji, Kambodži, Tanzaniji i Hrvatskoj. U istraživanju se primjenjuje standardizovani upitnik (muški i ženski upitnik) koji mjeri ponašanje i stavove muškaraca (ali i žena) u nizu područja povezanih sa rodom ravnopravnosću. Istraživanje je sprovedeno na **1800 muškaraca i 700 žena** u dobi od 18-60 godina u Bosni i Hercegovini.

Posebno značajna aktivnost je **socijalna kampanja** o nasilju koja je bila prisutna u lokalnim zajednicama i direktno je uključivala mladiće iz izabranih srednjih škola.

Ova kampanja koja uključila akcije „Zamijeni uloge“ (javno fotografisanje momaka i djevojaka sa drušvenim ulogama suprotnog pola) i „Najduži zagrljaj“ (otvoreno takmičenje parova u najdužem zagrljaju) je

samo u Banjaluci uključila preko **650 mladića** a u pripremi kampanje su aktivno učestvovali članovi foruma mladića iz partnerskih organizacija.

SMART kolektiv iz Beograda je organizacija koja usmjerava pripremu kampanje i koja je objedinila ideje i kampanju kreirala na način razumljiv mladim ljudima i datoj lokalnoj zajednici.

Edukativne radionice su takođe bile jedna od aktivnosti projekta. **Više od 60 mladića, učenika Elektrotehničke škole „Nikola Tesla“ u Banjaluci** je prošlo kroz dvomjesečni ciklus radionica o nenasilju, komunikaciji, zdravim stilovima života, reproduktivnom zdravlju i aktivnosti u zajednici.

U ovoj godini **BUDI MUŠKO KLUB** se proširio na još pet opština u široj Banjalučkoj regiji (**Laktaši, Srbac, Mrkonjić Grad, Čelinac i Velika Kladuša**) koji ima za cilj da promoviše zdrave silove života.

Ovaj projekat je specifičan po svom vremenu trajanja, aktivnostima i ciljnoj grupi koja je direktno uključena u sve faze projekta. Regionalne aktivnosti doprinose većoj umreženosti nevladinog sektora i kvalitetnoj i efektivnijoj saradnji.

Projekat je finansiran od strane vlade Norveške (Ministarstva inostranih poslova) i CARE International-projekat za sjeverozapadni Balkan.

Imajući u vidu plan širenja „Budi Muško“ projekta, organizovali smo dva seminara za **Romsku populaciju** iz naselja Veseli Brijeg iz Banje Luke. Prvi seminar je organizovan u Hotelu San u Laktašima, gdje su učesnici, pored 12 edukativnih radionica, imali priliku i da se malo opuste i uživaju, a pored toga i učestvuju u čitavom setu aktivnosti na izgradnji timskog duha, koje su im spremili naši edukatori. Drugi seminar je održan je u Hotelu Hajdučke vode, u Borju, koji je sadržavao približno sličan raspored, kao i prethodni seminar, a bitna razlika je bila u tome što su na ovom seminaru edukatori bili članovi Budi Muško Klubova, koji su nekoliko dana prije samog seminara postali novi edukatori u ovoj oblasti omladinskog rada.

U protekloj 2011. godini ostvarili smo znatnu saradnju sa **savjetima učenika** svih srednjih škola u Banjoj Luci, koja se temeljila na povezivanju projekta „Mladići kao saveznici u prevenciji nasilja“ („Budi Muško“), sa savjetima učenika, u okviru kojih su edukatori naše organizacije radili edukativne radionice sa drugačijom cilnjom grupom mladih, nego što je to bio slučaj u samom projektu.

Kroz ovu aktivnost uspostavljena je saradnja sa Narodnom univerzitetskom bibliotekom u Banjoj Luci, gdje je realizovano 6 edukativnih radionica sa učenicima osnovnih škola. Radionice su dobine dosta pohvala što nas je i ohrabrilo da nastavimo sa ovakvim vidom rada, i održavanjem partnerstva, i u budućnosti.

Krajem 2011. godine uspostavljena je **saradnja sa OSCE-a** koji se bavi radom sa štićenicima **Vaspitno-popravnog doma Tunjice u Banja Luci**. Edukatori naše organizacije su realizovale program radionica sa **štićenicima** Vaspitno-popravnog doma Tunjice, koji se sastojao od 4 edukativne radionice.

U novembru 2011. u hotelu Hajdučke Vode (Borje), održan **je trening za trenere (ToT)** u cilju širenja projekta na gradove u regionu. Ovom treningu prisustvovali su predstavnici **BUDI MUŠKO** klubova iz gradova regionala (Srbac, Velika Kladuša, Čelinac i Gradiška). Na njemu su imali priliku da kroz program savladaju mnoge vještine vodenja radionica i na koji način će naučeno implementirati u svojim organizacijama i gradovima.

R E S U R S N I C E N T A R
– za unapređenje profesionalnog omladinskog rada i rada sa mladićima –

U okviru projekta uspotavljen je i počeo sa radom **RESURSNI CENTAR – za unapređenje profesionalnog omladinskog rada i rada sa mladićima** koji je u 2011. održao brojna predavanja na teme, SPI i HIV/AIDS, Emocije i emocionalna pismenost, Asertivne komunikacije, Muško i žensko tijelo, Muškost i efekti na stavove i ponašanja mladića u region, Mediji i mladi-osnovni koraci u radu sa medijima...

Broju česnika je bio vise od 100 a struktura učesnika su bili srednjoškolci, studenti pedagogije, psihologije, socijalnog rada, političkih nauka..., pedagozi i psiholozi banjalučkih srednjih škola

Vrsta i broj drugih aktivnosti u vezi sa ovim projektom:

- Deset dana **sporta** (džudo, streličarstvo, kuglanje, paintball)
- Svjetski dan **kontracepcije** (podjeljeno oko 1000 letaka, objavljeno na nekoliko internet portala i u štampanim medijima)
- Prezentacija **Budi Muško** Kluba u **Gradišci**
- Prezentacija **Budi Muško** Kluba u **Prijedoru**
- Banja Luka – Konferencija povodom dana **Ijudskih prava**.
- Sarajevo – **Festival Pravo Ljudski** (prikazan naš dokumentarni film);
- Rad na „UN Women, UN Volunteers and UNFPA **toolkit**“;
- Obilježavanje „16 dana aktivizma“

STANDARDIZACIJA RADA OMLADINSKIH CENTARA U BiH

Projekat „Standardizacija omladinskih centara u BiH“ ima za cilj uspostavljanje osnovnih standarda u radu omladinskih centara u BiH. Perpetuum Mobile organizacija – Centar za razvoj mladih i zajednice je 2008. godine, u saradnji sa omladinskim centrima započela inicijativu uspostavljanja standarda rada omladinskih centara, a od 2010. god. kroz implementaciju ovog projekta radi aktivno na uvodjenu standarda rada u omladinske centre u BiH. Ciljevi uvodenja standard rada u omladinske centre su:

- razviti kvalitet usluga postojećih omladinskih centara
- unaprijediti programska djelovanja, tehničke, kadrovske i etičke standarde
- regulisanje statusa omladinskih centara prilikom apliciranja na konkurse kako domaćih, tako i međunarodnih fondova
- povećanje učešća mladih u društvu

Tokom 2011. godine sprovedene su sledeće vece aktivnosti:

1. **Trening za menadžere omladinskih centara o uspostavljanju standarda i kvaliteta, praćenju i vrednovanju kvaliteta standarda rada omladinskih centara u BiH** – Trening je imao za cilj da upozna menadžere omladinskih centara o aktivnostima koje su sprovedene u proteklom periodu radi uspostavljanja standarda rada omladinskih centara u BiH, kao i da ih upozna i edukuje o metodama, te načinima praćenja i vrednovanja kvaliteta standarda rada omladinskih centara. Tokom treninga, učesnici su uvidjeli prednosti i mogućnosti koje standardizacija rada omladinskih centara u BiH donosi njihovim centrima.
2. **Prvi sprovedeni monitoring standarda i kriterijuma rada omladinskih centara u BiH** - Bitno je istaći da je ovo *prvi monitoring koji je sproveden u omladinskim centrima na području BiH. Monitoring je obavljen u 30 omladinskih centara u 28 opština u BiH*. Tokom ovog monitoringa sakupili smo i trenutno raspolažemo veoma relevantnim podacima o radu, problemima i izazovima omladinskih centara u BiH. S obzirom da je ovo prvi monitoring koji je sproveden na području BiH, ovi podaci nisu postojali ni u jednom registru u BiH.
3. **Trening za voditelje monitoringa** – Trening „Monitoring i praćenje kvaliteta rada omladinskih centara u BiH“ je imao za cilj da obuči osoblje koje će sprovesti monitoring u omladinskim centrima

4. **Drugi sprovedeni monitoring omladinskih centara u BiH u skladu sa uspostavljenim standardima** - Drugi monitoring omladinskih centra u BiH sproveden je u periodu od 01. oktobra- 30. novembra 2011. godine. *Ovaj monitoring je obavljen u 27 omladinskih centara u 26 opština u BiH u skladu sa uspostavljenim standardima rada omladinskih centara.*
5. **Definisanje omladinskih centara u Zakonu** – sprovedene su brojne zagovaracke akcije u cilju definisanja omladinskih centara u Zakonu o omladinskom organizovanju. *Omladinski centri su po prvi put definisani u Zakonu o omladinskom organizovanju u Republici Sрpskoј.*

NAMA JE STALO! DA NAPRAVIMO PROMJENU.

Glasila je poruka koju su učesnici istoimenog festivala u Banja Luci pokušali na jedan drugačiji način da prenesu svima, a pogotovo mladima u našem gradu. Svi mi smatramo da su mladi ti koji moraju da naprave promjenu i da pokrenu „sat“ koji nam je, već odavno, svima stao.

U Domu Omladine, od 3. do 5. Decembra, mlađe aktivistkinje iz Švajcarske i Njemačke, zajedno sa volonterima iz naše organizacije, organizovale su **festival omladinskog rada** na kome su mlađi imali priliku da učestvuju na dvije vrste radionica i da na taj način naprave promjene u zajednici. Jedna vrsta radionica je bila kako napraviti svoj film i tako prenijeti neku određenu poruku, dok je druga radionica bila na temu socijalnih problema i kako istupiti ispred društva i promijeniti nešto što ti smeta u zajednici.

Pored samih radionica tu su organizovana i neka druženja uz demokratski jukebox, gdje su mlađi sami mogli da biraju kakvu će muziku da slušaju, a ne da slušaju ono što im drugi nameću, zatim dodjela diploma najaktivnijim učesnicima i završni party, na kom su učesnici nakon dvodnevног rada mogli malo da se opuste uz dobru muziku i privedu ovaj festival kraju. Festival je bio doprinos animiranju mlađih u društvene angažmane.

PROJEKAT MINISTAR NA JEDAN DAN

Projekat „Ministar na jedan dan“ realizovan je u okviru obilježavanja Međunarodne godine mlađih u Republici Srpskoj. Projekat je pokrenuo Omladinski savjet Republike Srpske, visoki pokrovitelj projekta je predsjednik Vlade Republike Srpske gospodin Aleksandar Džombić, a pokrovitelj je Ministarstvo porodice, omladine i sporta.

Realizacijom projekta „Ministar na jedan dan“

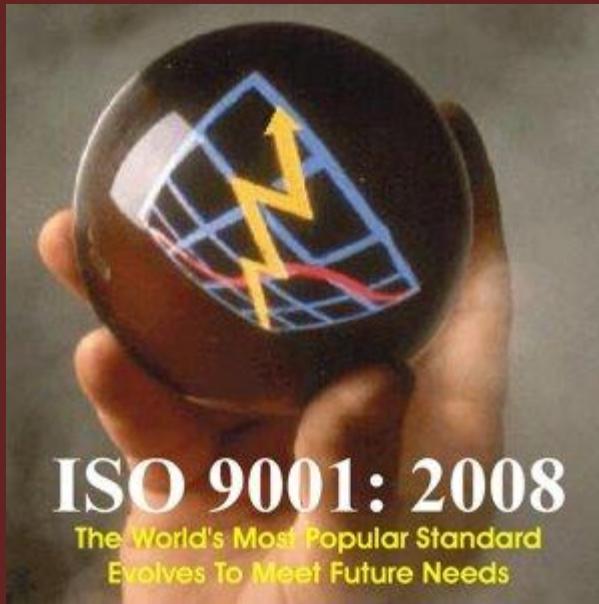
predviđeno je da 17 mlađih ljudi jedan dan proveđe na mjestima predsjednika i ministara u Vladi Republike Srpske, obavljajući redovne poslove. Tom prilikom, **Danka Božić, projekt koordinator u Perpetuum Mobile**, je izabrana za Ministra Uprave i lokalne samouprave. „Ministarka na jedan dan“ je održala redovan sastanak u svom resoru, učestvovala u tematskoj sjednici „Mlade Vlade RS“ te obavila više službenih posjeta.

Opšti cilj projekta „Ministar na jedan dan“ je promocija učešća mlađih u procesima donošenja odluka i otvorenosti institucija Republike Srpske za različite vidove učešća građana.

ISO 9001:2008 u NVO

Organizacija Perpetuum Mobile je i u 2011. Godini nastavila započet projekat iz 2010. **”Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa međunarodnim standardom ISO 9001:2008 u NVO“**, kojeg vodi Centar za promociju civilnog društva iz Sarajeva.

Cilj je da se upozna sa sistemom upravljanja dokumentacijom, izradom uputstava i procedura u skladu sa međunarodnim standardima ISO 9001:2008. Praktični dio se odnosio na kreiranje Politike kvaliteta rada svake organizacije, koja se nalazi u ovom procesu.

Perpetuum Mobile je uspješno definisao svoju politiku kvaliteta.

Prezentatori/treneri koji su vodili module, a koji će nas takođe voditi kroz cijelokupan proces. Oni su iz Instituta za standardizaciju BiH, i organizacije Lead Auditor Agencije QS.

MEĐUNARODNI VOLONTERI

I u ovoj godini Perpetuum mobile je nastavio sa praksom ugošćavanja volontera iz drugih zemalja i kontinenata. Tokom 2011. U rad organizacije su bili uključeni:

- Joske – Japan
- Nina – SAD/Novi Zeland
- Marlen – Švajcarska
- Hana - Njemačka

Oni su svojim angažmanom i iskustvom obogatili rad organizacije i unijeli nove dimenzije i vrijednosti.

ISTRAŽIVANJA u 2011.:

- Istraživanje potreba i problema mladih u **Vlasenici**
- Istraživanje problema i potreba mladih u ruralnim sredinama u **5 gradova u RS** (Mrkonjić Grad, Gradiška, Petrovo, Vlasenica i Trebinje)
- **Prezentacija** istraživanja na okruglom stolu u Vladimatu RS
- Istraživanje rezultata dostignuća programa Akademija za političke lidere/ke u BiH 2007-2011.
- JiC istraživanje
- Istraživanje **medijskih članaka** 4 dnevnih novina u BiH (Glas Srpske, Blic, Dnevni Avaz i Večernje list) o praćenju i predstavljanju pitanja mladih, Roma, nasilja i rodne ravnopravnosti
- Istraživanje IMAGES
- Istraživanje stavova i ponašanja **fudbalskih navijača u BiH**

Sva istraživanja su sprovedena od strane NVO Perpetuum mobile.

TRENINZI I KONSULTACIJE U 2011.

- Konsultantske usluge u procjeni realizacije omladinske politike Vlasenica
- Predložen plan realizacije edukacije i osposobljavanja mlađih u 5 gradova
- Usluge treninga za organizaciju OSCE (Savjeti učenika 11 škola u Banjoj Luci, Ključ i Ribnik, štićenici VPD Tunjice)
- Podrška radu i jačanju kapaciteta partnerima sa Kosova i Metohije (Srbija), posjeta predstavnika Kosovske Mitrovice Banjoj Luci.
- Treninzi o političkom jačanju svijesti mlađih Bratunca, Srebrenice i Vlasenice, Neum, Care International

KAMPOVI I DRUGI REGIONALNI SUSRETI

Pored učešća na seminarima i konferencijama u **Tajlandu, Hrvatskoj, Srbiji, Njemačkoj, Belgiji i BiH, izdvajamo:**

- Kamp u **Tuhelju** – Kreativne radionice, kreiranje i osmišljavanje kampanje
- Kamp u **Paklenici** – Tim-bilding kamp
- Zdravlje mlađih, **Gračanica**
- **Zagreb, Beograd** - Sastanak povodom otvaranja resursnog centra i monitoring radionica sa djevojkama
- **Njemačka** – Studijska razmjena;
- **Sveti Martin** na Muri – Izgradnja tima trening
- **Beograd** – *Nikad jača konferencija – Budi Muško mijenjaj pravila*
- **Zagreb** – Konferencija
- **Sarajevo** - UN Women, UNFPA, and UN volunteers.
- **Vlasenica** – edukativni trening za 20 peer edukatora iz BiH
- **Zagreb** – ”Men and gender equality“ ;
- **Beograd** – “Energija muškarca 2011.”
- **Banja Luka** – seminar za web administratore RC BiH, Srbije i Hrvatske, Care, Banja Luka....

UČEŠE U KOLALICIJI 10 NVO ZA BANJU LUKU „RE: AKCIJA“

Perpetuum mobile je potpisao sporazum o saradnji sa još 9 NVO iz Banje luke radi zajedničkog djelovanja u borbi za **transparentan i nekorumpiran rad i pristup**.

PROMOCIJA DOKUMETARNOG FILMA „BUDI MUŠKO, RECI NE NASILJU“

I u ovoj godini je vladalo interesovanje za dokumentarni film **„BUDI MUŠKO, RECI NE NASILJU“**. Film je ove godine, pored lokalnog prokazivanja prikaza i:

- Na specijalnoj sjednici UN posvećenoj ravnopravnosti polova (Nju Jork, mart 2011.)
- Savjetima učenika u BiH
- Konferencijama i festivalima u BiH
- Konferencija u Briselu pred prisustvom 60 učesnika iz Evrope, Sjeverne Afrike i Kanade
- Slanje kopija filma u Gruziju, Jermeniju, Sjevernu Afriku (Tunis i Egipat)...

